

1. Udviklingsdagsordenen post 2015, inkl. udviklingsfinansiering

KOM (2013) 0531

| *Revideret notat*

1. Resumé

Rådet ventes at drøfte status i det internationale arbejde med en ny global dagsorden for bæredygtig udvikling og fattigdomsbekæmpelse for tiden efter 2015, der skal afløse FN's 2015-mål. Drøftelsen vil desuden også omfatte den finansiering, som skal til for at løfte post-2015 dagsordenen med afsæt i Kommissionens meddelelse, KOM(2013) 531: "Perioden efter 2015: På vej mod en omfattende og integreret strategi for finansiering af fattigdomsudryddelse og bæredygtig udvikling".

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2013) 531 af 16. juli 2013 fremsendt meddelelsen "Perioden efter 2015: På vej mod en omfattende og integreret strategi for finansiering af fattigdomsudryddelse og bæredygtig udvikling" til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget. Meddelelsen supplerer Kommissionens meddelelse KOM (2013) 92 af 27. februar 2013: "Et værdigt liv for alle: Fattigdomsudryddelse og en bæredygtig udvikling i verden" og de konklusioner om EU's foreløbige position til post-2015 dagsordenen, som blev vedtaget med afsæt i denne meddelelse i juni 2013. I disse rådskonklusioner definerede EU en fælles holdning vedrørende post-2015 dagsordenen med fokus på ét samlet forhandlingsspor, inklusiv og grøn økonomisk vækst, energi og vand, miljømæssig bæredygtighed, en rettighedsbaseret tilgang, seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder samt fred, sikkerhed og konfliktforebyggelse. Samtidig lagde man vægt på, at EU kunne bevare fleksibilitet i de kommende forhandlinger og ikke for tidligt lægger sig fast på en endelig position.

Den 25. september 2013 vedtog man i FN i forbindelse med en særlig event, at post-2015 processen skal samles i et spor frem mod vedtagelsen i september 2015 af de mål for fattigdomsbekæmpelse og bæredygtig udvikling, som skal gælde for tiden efter 2015. I 2014 vil processen være forankret i den såkaldte åbne arbejdsgruppe om bæredygtighedsmål, som vil afgive rapport til FN's generalforsamling i september 2014. Danmark deler medlemskab af gruppen med Norge og Irland. Når gruppen har afleveret sin rapport til FN's generalforsamling i september 2014, vil de mellemstatslige forhandlinger kunne gå i gang, idet man sigter mod at kunne vedtage den nye globale ramme for bæredygtig udvikling i efteråret 2015.

Der er endnu ikke klarhed om, hvordan spørgsmålet om finansiering af post-2015 målene skal håndteres. Der er bl.a. nedsat en ekspertgruppe, der på mandat fra Rio+20 skal udarbejde et forslag til strategi for finansiering af bæredygtig udvikling, der også skal afgive rapport til FN's generalforsamling i september 2014. Dertil kommer det traditionelle FN-spor om udviklingsfinansiering, der startede med Monterrey konferencen i 2002 om "Financing for Development", samt i øvrigt arbejdet i relation til klimafinansiering og finansiering af biodiversitet.

3. Formål og indhold

Ministrene ventes på rådsmødet at drøfte status i det internationale arbejde med en ny global dagsorden for bæredygtig udvikling og fattigdomsbekæmpelse for tiden efter 2015. De ventes at udveksle synspunkter om EU's muligheder for at øve indflydelse i de fremtidige forhandlinger og om hvilke samarbejdspartnere, der vil være relevante for EU at samarbejde med i processen fremover. Meddelelsen om en integreret strategi for finansiering af fattigdomsudryddelse og bæredygtig udvikling sætter fokus på, hvordan rammen for perioden efter 2015 skal finansieres. Den beskriver, hvordan der kan udvikles en fælles EU-strategi for finansieringsproblemer i internationale drøftelser - hvordan en global strategi kan struktureres, hvilke ressourcer, der er tilgængelige og vil kunne mobiliseres, hvilke processer, som kan føre hertil, og hvilke principper, der skal lede arbejdet. Den peger på, at EU på nuværende tidspunkt bør forblive åben over for dialog med partnere og indeholder således ikke nye foranstaltninger eller forpligtelser for EU. Meddelelsen omhandler finansiering for udvikling, men den foreslåede strategi angives at kunne betragtes som almengyldig. Det centrale princip gælder for alle lande, finansieringskilderne er de samme for alle politiske mål og skal anvendes på den måde, der giver de bedste resultater. Meddelelsen peger bl.a. på, at der bør udarbejdes en solid base for al finansiering til udviklingslandene, så alle aktører kan måles på de samme parametre og på, at OECD's Komité for Udviklingsbistands (DAC) arbejde for en reform af officiel udviklingsbistand er et vigtigt bidrag. Det skal dog bemærkes, at der ikke i OECD's Komité for Udviklingsbistand (DAC) er truffet nogen beslutning om at modernisere bistandsbegrebet.

Meddelelsen foreslår således hovedsagelig nogle hovedprincipper for EU's tilgang, som kan være rettesnor i finansieringsdrøftelserne. Disse omfatter fokus på, at:

- Finansiering bør ses i en politisk kontekst. God politik udgør kernen i gennemførelsen.
- Alle ressourcer, som er til rådighed, bør betragtes samlet, eftersom de er del af den samme helhed.
- En global finansieringsstrategi bør først og fremmest overlade ressourceprioriteringen til landene selv. Alle lande bør forpligte sig til at gøre bedst mulig brug af de tilgængelige ressourcer for at nå de aftalte politiske mål.
- Midlerne til at nå de nye mål på nationalt niveau bør fungere som en samlet pakke af forbundne finansieringskilder og instrumenter, der gør det muligt at nå forskellige politiske mål for de samme penge.
- Ekstern offentlig finansiering bør udlignes til fordel for de lande, der trænger mest, mens vækstøkonomier og lande, der hører til blandt de rigeste mellemindkomstlande, bør yde deres rimelige bidrag til dette formål.
- Al finansiering bør overvåges på harmoniseret vis for at skabe gennemsigtighed og gensidig ansvarlighed på både nationalt og globalt plan.

Ministrenes ventes på Rådsmødet at drøfte udviklingen i arbejdet med post-2015 dagsordenen, herunder i den åbne FN-arbejdsgruppe om bæredygtighedsmål og ekspertgruppen, der arbejder for en strategi for bæredygtig udvikling og drøfte den fremadrettede proces vedrørende finansiering af gennemførelsen af de mål, som skal vedtages i 2015. Ministrene forventes at endossere en overordnet EU-linje til spørgsmålet om udviklingsfinansiering.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanser, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har været sendt i ekstern høring, hvor der er modtaget følgende høringssvar fra CONCORD Danmark:

”Som verdens største donor af udviklingsbistand, den største handelspartner for verdens fattigste nationer og hjemstavn for mange af de vigtigste multinationale selskaber, der opererer i udviklingslandene, vil EU-landenes stemme og handlinger have helt afgørende betydning i det kommende års internationale diskussioner om Financing for Development. EU-landenes fælles drøftelser blev allerede skudt i gang i juni 2013, da EU-kommissionen udsendte meddelelsen ”Post 2015: På vej mod en omfattende og integreret strategi for finansiering af fattigdomsudryddelse og bæredygtig udvikling” (KOM (2013) 531 final)”, som fastslår, at man på nuværende tidspunkt vil ”forblive åben over for dialog med partnere, og meddelelsen indeholder derfor ikke nye foranstaltninger eller forpligtelser for EU.” (s 2). Uagtet den foreslåede linje, der ikke lægger op til nye forpligtelser, vil EU’s troværdighed og indflydelse i de nævnte internationale processer afgøres af, hvad man konkret bringer med til forhandlingsbordet. Det gælder ikke mindst, hvad EU-landene er villige til at levere af politiske tiltag på hjemlige områder, som har betydning for de globale rammevilkår for at finansiere udryddelse af fattigdom og bæredygtig omstilling.

I den forbindelse er det positivt, at EU-meddelelsen lægger op til, at verdenssamfundet fremadrettet skal have en drøftelse af, hvordan private og offentlige investeringer kan bidrage til global fattigdomsbekæmpelse og bæredygtig udvikling i alle begrebets tre dimensioner. I den nuværende situation vanskeliggør fraværet af internationalt vedtagne kriterier på området, at nationale regeringer og den private sektor kan holdes ansvarlig for, om de investeringer de foretager, faktisk bidrager til disse målsætninger eller ej. Når det er sagt, er det samtidig en fundamental betingelse for denne diskussion, at EU-meddelelsen ikke anvendes til at legitimere en tilbagetrækning eller udvanding af EU-landenes bistands- og klimafinansieringsløfter. Konkret vil Concord Danmark pege på fire principper som EU skal overholde i den internationale proces om Financing for Development: Bring orden i eget hus:

Gennemfør EU-lovgivning som understøtter global fattigdomsbekæmpelse og bæredygtig udvikling, herunder offentliggørelse af registre med information om selskabers reelle ejere ifm. revisionen af Hvidvaskningsdirektivet og at gøre land-for-land-rapporteringen, der allerede er vedtaget for banksektoren, obligatorisk for multinationale selskaber i alle sektorer.

Arbejd for at fattige partnerlandes politiske råderum til at bestemme over deres egen udvikling ikke undermineres, herunder styrkelse og implementering af FN’s principper om långivning og –

tagning samt etablering af ansvarlighedsmekanismer som sikrer at offentlig og private finansielle strømme til udviklingslande støtter nationale prioriteter og demokratisk ejerskab i overensstemmelse med løfterne fra Busan-topmødet om bistandseffektivitet.

Styrk og efterlev de eksisterende udviklingsfinansieringsinstrumenter, herunder at EU-landene lever op til løfterne om at levere 0,7 % af BNI i udviklingsbistand (ODA) samt løfterne om tilførsel af nye og additionelle midler til klimafinansiering i forbindelse med de pågående internationale forhandlinger på området.

Forebyg fremtidige finans- og gældskrises, gennem støtte til og styrkelse af FN's indsats i forhold til indførelse af retfærdige og transparente "debt work-out mechanisms" samt styrkelse af tilsynet med den finansielle sektor med henblik på udviklingslandenes deltagelse og interesser i den globale regulering af finanssektoren.

For uddybning af ovenstående henvises til CONCORD Europe, CAN og Eurodad's position på Finance for Development "Finance for Development negotiations – what the EU Should bring to the table".

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generel opbakning til en drøftelse af status i det internationale arbejde med en ny global dagsorden for bæredygtig udvikling og fattigdomsbekæmpelse for tiden efter 2015. Der ventes også generel opbakning til linjen i Kommissionens meddelelse og til, at der arbejdes for en EU-linje i sagen, som - uden at være detaljeret - indeholder hovedprincipperne for EU's tilgang til udviklingsfinansiering i de kommende internationale processer.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter, at der i EU gøres status for arbejdet i post-2015 processen og EU's muligheder for at øve indflydelse i de kommende forhandlinger. Regeringen bakker op om arbejdet med at sikre sammenhæng og samtænkning i den finansiering, der skal til for at finansiere post-2015 udviklingsdagsordenen, og støtter, at EU bevarer fleksibilitet i de kommende forhandlinger. Regeringen lægger vægt på, at arbejdet i OECD's Komité for Udviklingsbistand (DAC) går på en ny metode til at måle de samlede offentlige midler til udviklingsfinansiering, at der ikke i DAC er truffet nogen beslutning om en reform af bistandsdefinitionen. Regeringen lægger samtidig vægt på, at de medlemslande, der deltager i arbejdet i OECD's Komité for Udviklingsbistand (DAC), deltager med selvstændige synspunkter, og der er derfor ikke forventning om en fælles EU holdning.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering den 17. maj 2013.